

Nr 255.

Av herr Sundström, om pension till läraren vid musikhögskolan Karin Fredga.

Sedan år 1935 har såsom lärare i rytmik och solfège vid kungl. musikhögskolan varit anställd diplomerade Dalcrozeläraren fröken Karin Fredga. Då fröken Fredga, som är född den 31 maj 1884, under innevarande år uppnår 70 års ålder, torde hennes anställning vid musikhögskolan komma att upphöra med utgången av vårterminen. Med skrivelse den 16 januari 1951 ingav fröken Fredga en av Musikaliska akademiens styrelse tillstyrkt underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t ville hos riksdagen göra framställning om beviljande av pension åt henne. Att denna anhållan emellertid icke föranledde någon åtgärd torde främst ha berott därpå, att fröken Fredgas undervisning vid musikhögskolan ansetts vara av alltför ringa omfattning.

Även om fröken Fredgas verksamhet vid musikhögskolan omfattat få veckotimmar så har den på grund av sin nyskapande karaktär varit av mycket stor betydelse. Den har utgjort ett led i det pionjärarbete för en ökad och mera allmän insikt om rytmikens värde såsom ett medel i uppfostrans tjänst, vilket utgör fröken Fredgas med sällsynt hängivenhet och uthållighet och under stora personliga oppoffringar utförda livsverk.

Det numera världsberömda system för rytmikundervisningen, vilket utarbetats av Jaques Dalcroze, började för omkring 50 år sedan tillämpas vid ett av honom upprättat institut i Genève. Senare har liknande institut för utbildning av rytmiklärare upprättats i London, Paris och New York. Redan 1911 erhöll den svenska plastiklektörinnan Anna Behle diplom från Genèveinstitutet och tillämpade sedan Dalcrozemetoden vid sin undervisning i Stockholm. År 1926 upprättade fröken Fredga Svenska Dalcrozeskolan i Stockholm, vid vilken sedan år 1933 även en treårig utbildningskurs för rytmiklärare är anordnad. Från Dalcrozeinstitutet, som skolan numera kallas, har hittills ett 20-tal lärare utexaminerats. Institutet åtnjuter fr. o. m. budgetåret 1946/47 ett årligt statsbidrag å 10 000 kronor.

Såsom framgår av bilagda uppgifter har fröken Fredga vid sidan av sitt krävande arbete i institutet och vid musikhögskolan påtagit sig en omfattande lärarverksamhet, ofta helt oavlönad, vid ett stort antal läroanstalter, varjämte hon organiserat och övervakat den undervisning, som omhändertagits av andra rytmiklärarinnor, samt givit kurser och uppvisningar.

Fröken Fredga, som är utbildad pianist, bedrev under åren 1905—1921 pianopedagogisk verksamhet i Göteborg. Sedan hon förskaffat sig grundlig rytmiklärarutbildning och diplomerats från Dalcrozeinstitutet i Genève, övergav hon sin tidigare verksamhet för att helt ägna sig åt uppgiften att göra

rytmiken känd i vårt land och skapa förståelse för dess betydelse. Denna uppgift har hon med outtröttlig energi, och utan hänsyn till om hon erhållit någon eller ingen ersättning för sitt arbete, genomfört under tre årtionden. Att hennes ansträngningar givit resultat framgår bl. a. därav, att hon av kursplanedelegationen inom 1946 års skolkommision anmodats biträda med utarbetande av anvisningar för undervisning i rytmik på skolans lågstadium. Ett mycket stort antal pedagoger och läkare har också på grund av de erfarenheter, som den av fröken Fredga i skilda skolor anordnade försöksundervisningen givit, förklarat sig övertygade om det mycket stora värdet av denna undervisning. Några av de många uttalanden, som gjorts härom, bilägges i avskrift. Att rytmikundervisning, trots dess allmänt erkända betydelse, tills vidare endast i undantagsfall förekommer i skolorna beror dels på den ännu mycket knappa tillgången på utbildad lärarkraft, dels på att anslag för ändamålet i allmänhet icke står till förfogande.

Det torde vara uppenbart, att fröken Fredgas banbrytande insats på ett för ungdomens fostran viktigt område har varit av stor allmän betydelse och förtjänar erkännande och tacksamhet. Hennes verksamhet har givit henne ett knappt levebröd, men hon har icke haft möjlighet att på ett betryggande sätt sörja för sin ålderdom. Det synes oss därför rimligt, att hon av statsmedel tillerkännes pension.

På grund av vad sålunda anförts får jag föreslå,

att riksdagen måtte bevilja fröken Karin Fredga en pension till skäligt belopp att utgå av statsmedel från tidpunkten för hennes avgång från lärarbefattningen vid musikhögskolan.

Stockholm den 26 januari 1954.

Walter Sundström.

Följande bilagor kommer att tillställas vederbörande utskott:

Intyg från doktor Sten Reuterskiöld,
intyg från statens inspektör för sinnesslöundervisning Ragnhild Jungner
m. fl.,

intyg från doktor Elsa-Brita Nordlund,
intyg från professor Sven Kjellström, direktör för kungl. musikkonservatoriet,

intyg från professor Einar Ralf, direktör för kungl. musikhögskolan,
intyg från fil. dr. Bror Jonzon,

Musikaliska akademiens yttrande av 17 januari 1951.